

The mysterious Shams first met Rumi in 1244, when Rumi was thirty-eight—an event that changed Rumi’s life forever. Had Rumi not met Shams, he might not have written poems at all—and, in fact, Rumi as we know him today might not have existed. As Chittick puts it, Shams’s influence “‘exteriorized’ Rumi’s inner contemplative states in the form of poetry and set the ocean of his being into a motion which resulted in vast waves that transformed the history of Persian literature.” Shams disappeared after three years, leaving no trace. According to Idries Shah, some Sufis (including Rumi’s son, Sultan Walad) “equated Shams with the mysterious Khidhr, the guide and patron of Sufis, who appears and then passes out of normal cognition after transmitting his message.”

Jamnia, Mohammad Ali; Bayat, Mojdeh (2014-02-04). Tales from the Land of the Sufis (Kindle Locations 1998-2004). Shambhala Publications. Kindle edition.

דיואן שַׁאמֶס מַטְבְּרִיז

דיואן שַׁאמֶס מַטְבְּרִיז

שַׁאמֶס

http://btjerusalem.com/ant/mb_shirp.php?mishtane=181

دیوان شمس تبریزی

Maulana Rumi Online: Divan-e Shams Tabrizi

sologak1.blogspot.com/2009/01/divan-e-shams-in-english-farsi.html ▼

Jan 16, 2009 - Masnavi of Maulana Rumi (Urdu) | PDF | URDU | ALL 6 BOOKS | " The Masnavi is Maulana Rumi's ..... یا دیوان شمس تبریزی -

Rana Arslan Anwar Panwar | Facebook

<https://www.facebook.com/arslan.anwar.37> ▼

Books. Diwan e Shams e Tabrizi یا دیوان شمس تبریزی · Short Urdu Poetry · Short Poetry · Quraan URDU Translation. Movies. Utthvforum. Television. Noor Tv Uk.

Zeeshan Athar | Facebook

<https://www.facebook.com/ghulamurtaza.ahmedani> ▼

Urdu Poetry · MeRi SaAnSoOn K mAllk · Best friends forever. Books. Zara num ho to · Deewan E Galib · دیوان شمس تبریزی ...

दीवान-ए-शम्स-ए-तबरीजी

मेवलाना की यादें - Speaking Tree

hindi.speakingtree.in/spiritual-articles/.../content-2869... ▼ [Translate this page](#)

Mar 3, 2014 - उनके सम्मान में लिखी इन कविताओं के संग्रह का नाम है दीवान-ए-शम्स-ए-तबरीजी। शम्स के इंतकाल के बाद रूमी ...

कोन्या में रूमी - Jansatta

www.jansatta.com/index.php?option=com... ▼ [Translate this page](#)

Jun 23, 2012 - अपने इस परम मित्र और गुरु के सम्मान में रूमी ने एक पुस्तक लिखी जो 'दीवान-ए-कबीर' या 'दीवान-ए-शम्स-ए-तबरीजी' ...

دیوان شمس

در دیوان شمس تبریزی بعضی غزل‌ها فاقد تخلص است و بعضی خُمش، خُمش و خاموش و خمش کن در پایان غزل دارد که تخلص مولوی است. در حدود صد غزل یا کمتر با تخلص به نام حسام‌الدین چلبی و نیز صلاح‌الدین زرکوب دارد، و بقیه غزل‌ها به نام شمس و شمس تبریز و شمس‌الحق تبریز است.^[4]

۱ نمونه‌ای از غزلیات شمس تبریزی

غزل شماره ۲۰۳۹، این غزل را مولانا در بستر بیماری خطاب به فرزند خویش سروده‌است:

۲ شعرهای ترکی و یونانی در دیوان شمس تبریزی

به نوشته محمدرضا شفیعی کدکنی: «در دیوان شمس تبریزی مقداری غزل به زبان ترکی و چند غزل نیز به زبان یونانی دیده می‌شود. برای تحقیق در انتساب این شعرها به مولانا باید تکلیف مسائل نسخه‌شناسی دیوان شمس تبریزی روشن شود تا دانسته آید که پس از یک تصحیح انتقادی دیوان بر اساس قدیم‌ترین نسخه‌ها چه مقدار از این گونه شعرها در دیوان شمس تبریزی باقی می‌ماند. اگر چیزی باقی‌ماند آنگاه فرصت آن خواهد بود که در باره آنها بحث و تحقیق شود».^[5]

۳ پانوشتها

- [1] غزلیات شمس تبریز، مقدمه، گزینش و تفسیر: محمدرضا شفیعی کدکنی، ص ۴۳ مقدمه
- [2] کلیات شمس یا دیوان کبیر، به تصحیح بدیع‌الزمان فروزانفر، انتشارات امیرکبیر، چاپ سوم ۱۳۶۳، مقدمه مصحح.
- [3] گزیده غزلیات شمس، جلال‌الدین محمد بلخی، به کوشش: محمدرضا شفیعی کدکنی، انتشارات امیرکبیر، چاپ پانزدهم ۱۳۸۱، ص بیست‌ونه پیشگفتار.
- [4] غزلیات شمس تبریز، مقدمه، گزینش و تفسیر: محمدرضا شفیعی کدکنی، ص ۴۵ مقدمه
- [5] غزلیات شمس تبریز، مقدمه، گزینش و تفسیر: محمدرضا شفیعی کدکنی، ص ۴۵ مقدمه

۴ منابع

- مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، غزلیات شمس تبریز، مقدمه، گزینش و تفسیر: محمدرضا شفیعی کدکنی، چاپ اول ۱۳۸۷، تهران، انتشارات سخن
- کلیات شمس یا دیوان کبیر، به تصحیح بدیع‌الزمان فروزانفر، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۳۶-۱۳۴۵

دیوان شمس تبریزی

دیوان شمس تبریزی یا **دیوان کبیر**، دیوان مولانا جلال‌الدین محمد بلخی شامل غزل‌ها، رباعی‌ها و ترجیع‌های اوست. دیوان شمس تبریزی در عرف خاندان مولانا و سلسله مولویه در روزگاران پس از مولانا با عنوان **دیوان کبیر** شناخته می‌شده‌است. گویا آنچه در تداول مولویان جریان داشته‌است همان دیوان یا غزلیات بوده‌است و بعدها عنوان **دیوان کبیر** را بر آن اطلاق کرده‌اند. همچنین عنوان **دیوان شمس تبریزی** یا **کلیات شمس تبریزی** نیز از عنوان‌هایی است که در دوره‌های بعد بدان داده شده‌است، به اعتبار این که بخش اعظم این غزل‌ها را مولانا خطاب به شمس‌الدین تبریزی سروده‌است.^[1]

نسخه‌های مختصر و کامل این دیوان از قدیم نزد اهل ذوق و اصحاب خانقاه رواج داشته که به تناسب مجالس سماع معمولاً به ترتیب بحور وزنی اشعار بوده و پس از رواج چاپ هم با عنوان دیوان شمس تبریزی یا کلیات شمس تبریزی بارها و بارها در ایران و هند به چاپ رسیده‌است. آخرین، جامع‌ترین و درست‌ترین چاپ آن با بهره‌گیری از ۱۲ نسخه قدیمی و مهم به ترتیب حروف قوافی [حرف آخر بیت]، توأم با ترتیب بحور هر حرف، در ده مجلد به دست بدیع‌الزمان فروزانفر اولین بار در فاصله سال‌های ۱۳۳۶ تا ۱۳۴۵ توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شد.^[2] هفت جلد نخست از ده جلد دیوان شمس تبریزی در چاپ تصحیح‌شده فروزانفر شامل غزلیات، ترجیعات و ترکیبات و انتهای جلد هفتم فرهنگ نوادر لغات دیوان و جلد هشتم شامل رباعیات و دو جلد آخر شامل فهرستهای گوناگون دیوان کبیر است.^[3] که روی هم رفته شامل ۳۶۳۶۰ بیت، و دارای ۳۲۲۹ غزل و ۱۹۸۳ رباعی و ۴۴ ترجیع است.

● غزلیات شورانگیز شمس تبریزی، به انتخاب: فریدون کار، با مقدمه دکتر لطفعلی صورتگر، انتشارات فروغی، تهران، پائیز ۱۳۷۰

● Dunn, P. , Mascetti, M. D. , and Nicholson, R. A. *The Illustrated Rumi ~ A Treasury of Wisdom from the Poet of the Soul*, Foreword by Huston Smith, The Book Laboratory Inc. , ۲۰۰۰. ISBN ۰-۰۰۶-۰۶۲۰۱۷-X

● Anvar, Iraj. *Divan-i Shams-i Tabriz ~ Forty-Eight Ghazals*, Foreword by Peter Chelkowski, Introduction by Mohammad Ali Movahed, Semar Publishers, March 2002. ISBN 88-7778-080-0

۵ پیوند به بیرون

۶ منابع متن و تصویر، مشارکت‌کنندگان و مجوزها

۱.۶ متن

- دیوان شمس منبع: <http://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%AF%DB%8C%D9%88%D8%A7%D9%86%20%D8%B4%D9%85%D8%B3?oldid=12653973> مشارکت‌کنندگان: حسام، Sajad، Shervinafshar، محمدیان، Zeerak، Maziarpazade، سعی، Dallas، Aparhizi، R0stam، Eleasar، Behaafarid، amir، Ebraminio، Mrt doulaty، Shiran، VolkovBot، OKBot، Tanhabot، Mazdakabedi، Amirobot، Iroony، Fatemi127، Ashkan P، و Addbot، تفکر، Hamedvahid، Cyber.Zer0، Ebrambot، Soroush.m611، H.mostofi، Rezabot، MahdiBot، JYBot، Dexbot، FawikiPatroller ناشناس: 20

۲.۶ تصاویر

- پرونده: **Feather.svg** منبع: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/40/Feather.svg> مجوز: CC-BY-SA-3.0 مشارکت‌کنندگان: Original Feather.jpg اثر شخصی (Image made by User:Za, converted to SVG by Booyabazooka) هنرمند اصلی: Za
- پرونده: **Portal-puzzle.svg** منبع: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Portal-puzzle.svg> مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: User:Eubulides. Created with Inkscape 0.47pre4 r22446 (Oct 14 2009). This image was created from scratch and is not a derivative of any other work in the copyright sense, as it shares only nonprotectible ideas with other works. Its idea came from *File:Portal icon.svg* by User:Michiel1972, which in turn was inspired by *File:Portal.svg* by User:Peptps and User:Ed g2s, which in turn was inspired by *File:Portal.gif* by User:Ausir, User:Kyle the hacker and User:HereToHelp, which was reportedly from *he:File:Portal.gif* (since superseded or replaced?) by User:Naama m. It is not known where User:Naama m. got the idea from User:Eubulides:هنرمند اصلی:
- پرونده: **Shams_ud-Din_Tabriz_1502-1504_BNF_Paris.jpg** منبع: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e4/Shams_ud-Din_Tabriz_1502-1504_BNF_Paris.jpg مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: [1] هنرمند اصلی: نامعلوم
- پرونده: **Wikiquote-logo.svg** منبع: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fa/Wikiquote-logo.svg> مجوز: Public domain مشارکت‌کنندگان: ? هنرمند اصلی: ?

۳.۶ محتوای مجوز

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

الشمس التبريزي

في كومنز صور وملفات عن: الشمس التبريزي

ضريح شمس الدين التبريزي في خوي.

الشمس التبريزي (582 - 645 هـ) هو عارف ومتصوف وشاعر، نسبتته إلى تبريز. هو شمس الدين، وقيل شمس الحق والدين محمد بن ملك داد التبريزي، المشهور بالشمس التبريزي، وقيل في اسمه: محمد بن علي بن ملك داد. ولد سنة 582 هـ وقام برحلات إلى مدن عدة منها حلب وبغداد وقونية ودمشق. أخذ التصوف عن ركن الدين السجاسي، وتلمذ عليه الملا الرومي البلخي. قُتل في قونية على يد جماعة من المناوئين له سنة 645 هـ، وقيل سنة 644 هـ. كان احد الدراويش (رجال الدين)، وقيل ان الشمس التبريزي راوده رؤى منذ سن العاشرة تقريبا، حيث قال لايه ذلك ولكنه لم يصدقه فبعد مدة ترك منزله وبدأ بالتجوال، بحيث انه قيل عنه بانه لم يتم بمكان أكثر من ليلة واحدة لكثرة تجواله وترحاله. كان الشمس التبريزي يكسب النقود للطعام من تفسير الاحلام وقراءة الكفوف، ولكن لم يكن احد يصدق حول الرؤى التي قال انها تراوده وكانوا يعتبرونه ب "المجنون". ادعى التبريزي بانه كلم الله والملائكة في هذه الرؤى. التقى التبريزي بالشاعر العظيم الملقب ب "مولانا" وهو جلال الدين الرومي في تجواله عام 1244م، وتكونت بعد ذلك اللقاء صداقة غيرت مجرى حياة كليهما، حيث ان الرومي تحول من رجل دين عادي إلى شاعر يجيش بالعاطفة، وصوفي ملتزم، وداعية إلى الحب، ولكن رابط الصداقة الجميل الذي ربط هذان الاثنان مع بعضهما البعض بدأ بالتاكل حتى انفصلا وذلك بعد ثلاث سنوات تقريبا على نحو مأساوي. من آثاره: مثنوية «مرغوب القلوب» و«مقالات» و«ده فصل» وديوان شعر.^[1]

١ مراجع

[1] . الشمس التبريزي. مشاهير شعراء الشيعة / الجزء الخامس . مركز آل البيت العالمي للمعلومات. وصل لهذا المسار في تشرين 2012.

هذه بذرة مقالة عن حياة شخصية بحاجة للتوسيع. شارك في تحريرها.

Text and image sources, contributors, and licenses ٢

Text ١.٢

- **Source:** <http://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%B4%D9%85%D8%B3%20%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%الشمس%التبريزي>
،Elph ،MerllwBot ،Kasirbot ،بلال الدويك، ركزيا، الديوني، A8%D8%B1%D9%8A%D8%B2%D9%8A?oldid=14557560 **Contributors:** OKBot
Anonymous: 2 و Rawan.2000.nasser ،SHBot ،Addbot ،ZkBot ،ElphiBot

Images ٢.٢

- **Allah.svg** **Source:** <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/79/Allah.svg> **License:** Public domain **Contributors:** **Source for:** ملف: original version was English Wikipedia (en:Image:Allah.JPG), converted to SVG from Image:Allah.JPG. **Original artist:** Falcorian
- **Commons-logo.svg** **Source:** <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> **License:** Public domain: ملف: **Contributors:** This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.) **Original artist:** SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, .created by Reidab
- **Crystal_Clear_app_Login_Manager.png** **Source:** http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/ca/Crystal_Clear_app_Login_Manager.png **License:** LGPL **Contributors:** All Crystal icons were posted by the author as LGPL on kde-look **Original artist:** Everaldo Coelho and Yellowlcon
- **Disambigua_compass.svg** **Source:** http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/46/Disambigua_compass.svg **License:** Public: ملف: domain **Contributors:** This image on Wikipedia it (created by Krdan Ielalir) **Original artist:** User:Krdan
- **Symbol_star_gold.svg** **Source:** http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b4/Symbol_star_gold.svg **License:** Public domain: ملف: **Original artist:** C.Thure عمل شخصي **Contributors**
- **Symbol_star_silver.svg** **Source:** http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9d/Symbol_star_silver.svg **License:** Public: ملف: :domain **Contributors**
Symbol_star3.svg **Original artist:** Symbol_star3.svg:
- **Tomb_of_Shams_Tabrizi_2.JPG** **Source:** http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9d/Tomb_of_Shams_Tabrizi_2.JPG: ملف: **Original artist:** Elmju عمل شخصي **License:** GFDL **Contributors**

Content license ٣.٢

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

Diwan-e Shams-e Tabrizi

A page of a copy circa 1503 of the “Dīvān-e Šams-e Tabrīzī”

Dīvān-e Kabīr (Divan-ı Kebir) from 1366
Mevlāna mausoleum, Konya, Turkey

1 References

- [1] Furuzanfar, Badi-uz-zaman. *Kulliyat-e Shams*, 8 vols., Tehran: Amir Kabir Press, 1957–66. Critical edition of the collected odes, qatrains and other poems of Rumi with glossary and notes.
- [2] http://www.dar-al-masnavi.org/about_divan.html

Dīvān-e Kabīr or **Dīvān-e Šams-e Tabrīzī** (*The Works of Šams Tabrīzī*) (Persian: دیوان شمس تبریزی) or **Dīvān-e Šams** is one of Mawlānā Jalāl-ad-Dīn Muhammad Balkhī's masterpieces. A collection of lyric poems that contains more than 40,000 verses, it is written in the New Persian language and is considered one of the greatest works of Persian literature.

Dīvān-e Kabīr (“the great divan”) contains poems in several different styles of Eastern-Islamic poetry (e.g. odes, eulogies, quatrains, etc.). It contains 44,282 lines (according to Foruzanfar's edition,^[1] which is based on the oldest manuscripts available): 3,229 odes, or ghazals (total lines = 34,662); 44 tarji-bands (total lines = 1698); and 1,983 quatrains (total lines = 7932).^[2] Although most of the poems are in New Persian, there are also some in Arabic, and a small number of mixed Persian/Greek and Persian/Turkish poems. *Dīvān-e Šams-e Tabrīzī* is named in honour of Rumi's spiritual teacher and friend Shams Tabrizi.

2 Text and image sources, contributors, and licenses

2.1 Text

- **Diwan-e Shams-e Tabrizi** *Source:* <http://en.wikipedia.org/wiki/Diwan-e%20Shams-e%20Tabrizi?oldid=620528429> *Contributors:* Charles Matthews, Dimadick, JoJan, Jossi, Shahab, Helohe, IFaqeer, Acjelen, Ricky81682, Grenavitar, Vonaurum, Woohookitty, ￼￼￼￼￼ Koavf, DanMS, Malcolma, Wolfling, Harput, Pegship, Deville, RDF, Tajik, Sangak1, BonsaiViking, SmackBot, Ohnoitsjamie, Betacommand, Bjankuloski06en, Mitso Bel, Texas Dervish, Ekabhishek, Hossein kord, Jahangard, VolkovBot, SieBot, OKBot, PixelBot, Addbot, Erik9bot, GoshtaspLohraspi, Bahramm 2, A Flor do Sul, Mlang.Finn, ChrisGualtieri, Egeymi and Anonymous: 17

2.2 Images

- **File:Mosque02.svg** *Source:* <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e7/Mosque02.svg> *License:* CC-BY-SA-3.0 *Contributors:* ? *Original artist:* ?
- **File:Portal-puzzle.svg** *Source:* <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/f/ff/Portal-puzzle.svg> *License:* Public domain *Contributors:* ? *Original artist:* ?
- **File:Shams ud-Din Tabriz 1502-1504 BNF Paris.jpg** *Source:* http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e4/Shams_ud-Din_Tabriz_1502-1504_BNF_Paris.jpg *License:* Public domain *Contributors:* [1] *Original artist:* Unknown
- **File:Shrine of Abdul Qadir Jilani..jpg** *Source:* http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b2/Shrine_of_Abdul_Qadir_Jilani..jpg *License:* GFDL *Contributors:* Own work *Original artist:* VrMUSLIM
- **File:Turkey.Konya019.jpg** *Source:* <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d0/Turkey.Konya019.jpg> *License:* GFDL *Contributors:* Mevlana Museum, Turkey *Original artist:*   *Original artist:* Georges Jansoone (JoJan)

2.3 Content license

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0